

Előfizetési díj:

Egész évre 8 kor.
Félévre 4 kor.
Negyedévre . . . 2 kor.
Egyes szám ára 20 fill.

Megjelenik minden
szordán

Telefon szám: 96.

SOMOGYI UJSÁG

Feloldó szerkesztő és kiadó:

Paőr Sándor

Kaposvár.

Irányi-Dániel-utca 14. sz.
Idő-küldendő a lap szellemi részét
illető minden közlemény, vala-
mint az előfizetési pénzek, hirdet-
ések és nyilatkozatok.

Bérmintetjen küldeményt
nem fogadjunk el. Kézira-
tokat vissza nem adunk.

MEGYEI ÉS HELYI ÉRDEKŰ VEGYES TARTALMU HETILAP.

A „KAPOSVÁRI HIVATALNOKOK TÁRSASKÖRE” HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Közvélemény.

Világszerte, de különösen hazánkban a sajtó valóságos zsarnoka a közvéleménynek. Az a nagy hatalom, mely a nyilvánossággal jár, az a sok szenny, mely közéletünkben leleplezésre, esetleg takargatásra vár, a sajtót rettegett urává teszi életnek és halálnak.

Ez az állapot igen örvendetes lenne, ha kizárólag tisztességes sajtóról beszélhetnénk. De sajna, ép a sajtószabadságban rejlő nagy hatalom büvös erővel vonza erre a pályára azokat a megbízhatatlan elemeket is, melyek szennyes, csunya üzemleiket a legjobban a sajtószabadság köntöskével vélik takargatni, minek természetes következménye az, hogy a közönség azután teljesen belezavarodik abba, melyik a tisztességes elem a sajtóban és melyik a megbízhatatlan, és a helyes disztinkció hiján, mint rendszeren, inkább a rosszabb irányu felfogás felé hajolva, ellenségeként fogadja a napi sajtót, és egyre több hang hallatszik amellett, hogy a sajtót tevékenységében korlátozni, rendszabályozni kell.

Ezt a felfogást osztja a képviselőháznak tekintélyes része is, amikor nyílt harcot hirdet a sajtó ellen, mely eszerint teljesen megbízhatatlan, egyéni érdekek és célok szolgálatában áll, és könnyű fegyverévé válik minden tisztességtelen akciónak.

Ebből folyik azután a tisztességes sajtónak az a kötelezettsége, hogy a maga részéről mindent megtegyen, amit csak egyáltalán megtehet a saját védelmére. Még a látszatát is kerülnie kellene annak, mintha bármelyik rovata és egyéni érdekek támogatását szolgálná, és minden erejét meg kellene feszítenie azon törekvésében, hogy egyedül és kizárólag a közvéleménynek adjon kifejezést minden hasábján, minden sora.

Ép azért érthetetlen előttünk,

hogy még a tisztességes sajtó is, igaz, hogy kisebb jelentőségű dolgokban, nem ragaszkodik a szigorú objektivitáshoz, hanem sajna, egyes rovataiban nagyon is egyéni hangokat hallat.

Legszébb és legkevésbé megcáfolható példáját ennek láthattuk a minapában, valamely fővárosi színház premierjével kapcsolatban. Eddig a színházi és művészeti rovat még mindig annyira objektiv volt, hogy mindenki megnyugodott a lapok bírálatában és ezektől tette függővé valamely irodalmi vagy művészi alkotás iránt való további érdeklődést.

Minden nagyobb lap oda törekedett, hogy szakemberek vezessék ezeket a rovatokat, olyanok, kik sine ira et studio tisztán és kizárólag csakis művészeti szempontokat tartanak szemük előtt bírálatuk kimondásánál.

Ez a nézet azonban immár megváltozott és az irodalmi és művészeti rovatok is annyira egybe folytak a többi rovatokkal, különösen a politikával és a „személyi hírek”-kel, hogy ma már ezen rovatok teljesen megbízhatatlannak, és a közönség, könnyen módjában állván az esetlegesen elfogult bírálatok igaz vagy igaztalan voltáról meggyőződni, nemcsak egyes rovatok, de az egész lap, sőt az összes sajtó megbízhatóságában is elveszti hitét.

Nézzük csak a tényeket. Valamelyik színház elismert tehetségű szerzők művét adatja elő. Előzetes támadások és előzetes dicséretök már hétszámra előzték meg a bemutatót. Az előzményekhez tartozik, hogy a színháznak összetűzése volt egy közismert primadonnával, ki elsősorban nem művészeti, hanem politikai és gazdasági sikerekre vágyik. Politikai babérokat olyképen vél legjobban elérhetőnek, ha mindig a legnépszerűbb mozgalom lobogója alá szegődik, gazdasági sikereinek elérésében pedig attól sem riad vissza, hogy e sikert mások boldogulása révén érhesse el.

Természetes ezek után, hogy a primadonna bármely téren elért sikere vagy kudarca az ellenségek és barátok egész sorát szerzi meg. Hozzájárul e táborok növekedéséhez a versenytársak tábora, az egyes igazgatók, művészek szerzők és írók kara, úgy hogy végül oly kavardós keletkezik a darab mellett és ellen, hogy talán maga a legközvetlenebbül érdekelt fél sincs tisztában azzal, hogyan fogják a bemutatót fogadni, lesz-e sikere a darabnak, az előadásnak vagy sem.

Másnap azután a bonyodalom még teljesebb. Az előadásra résztvevő művészek, valamint a közönség is megformálta ugyan a maga véleményét, de ez a vélemény még nagyon ingadozó mindaddig, míg az arra hivatott tényező, a sajtó, meg nem erősíti.

De a sajtó, a jó öreg sajtó, annyiféleképen nyilatkozott, hogy ebből a tarkaságból egy egész kaleidoskop kitellett volna. Egyik lap úgy nyilatkozik, hogy ehhez fogható siker még Magyarországon nem volt, a másik szerint a darab rossz, de az előadás kitűnő, a harmadik szerint a darab gyönyörű, csak az előadás kutyának való, stb. stb.

Hát ez az ujságírói objektivitás? Ez a közvélemény megnyilatkozása? Ennyire megbízható a hírlapok ítéletmondása?

Csodálkozhatunk e ezek után azon, hogy a közönség nemcsak irodalmi, hanem minden egyéb téren is a sajtóval szemben idegenkedő álláspontra helyezkedik, és ott üt egyet ezen az intézményen, ahol csak éri.

Nem marad más módja a megoldásnak, minthogy a tisztességes sajtó mindig az igazsághoz, az objektivitáshoz ragaszkodjék, és még a legkisebb dologban is kerüli az érdekeltség látszatát.

Ha így járunk el, talán még megakadályozhatjuk azt, hogy az ellenünk napról napra jobban és

Sirolin

„Emeli az étvágyat és a testerőt, megakadályozza a köhögést, vérsétkét, agyi zavart.”

**Tüdőbetegségek, hurutok, számar-
köhögés, skrofulozis, Influenza**

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Minthogy értéktelen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenkor
„Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svjc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerár-
tár. — Ára évenként 4.— koronás.

élesebben érezhető ellenséges hangulat általánossá válnék, és azt is mindenesetre elérhetjük, hogy a közönségnek felnyíljon szeme és megtanulja azt, hogy sajtó és sajtó között is van ám különbség.

Egyről-másról.

Meg volt a „veni sancte!“ Elhangzott az ifjúság zsenge ajkáról a segély kérés a mindenek Urához, az új tanév kezdetén.

Utcáink megélénkültek, mint a megriasztott hangyaboly nyüzsgő rajtuk az ifjúság tudomány szomjas serege. Örül lelkünk mikor látjuk őket. Visszaképzeltük arany ifjúságunk korát, vissza az édes emlékeket, amelyek ezen korhoz fűződtek.

Hej pedig de másként volt akkor!

Abban az időben a tanerők nem annyira tanerők, mint nevelő és oktató, szülőink után szülőink voltak, akik nem a rideg „kitűnő“, meg „szekunda“ osztogatásban, hanem testi és szellemi erőink fejlesztésében találták munkájuk befejezését.

Talán ezt a régi kort akarja elővarázsolni a „Kaposvári Állami segélyezett városi polgári leányiskola“ igazgatósága is.

Ez úgy csinált „értésítőjével“, hogy abból ugyan sem a szülők, sem a rokonok, sem a jóbarátok nem győződhetnek meg a növendékek testi és szellemi előmeneteléről.

Gondolták talán, ha ők tudják, az untag elég.

A szülő, a rokon, a jóbarát gondoljon és higgyen mindenjót a tanulás, az előmenetel dolgában. Mert a valóság tudása az, az ő titkuk.

Nagyot is néztünk, mikor ezen intézet

„Értésítője“ keszükbe került! Olyant széles Magyarországon nem adott ki egy intézet sem.

Nem áll ez közel sem az „Értésítő“ fogalmához!

Igaz, hogy azt megtudhatjuk belőle, mennyi növendéke volt az intézetnek, mi volt a nevük, ki tanította őket? De azt, hogy mi volt a taneredmény, sehogy sem lehetett kihámozni.

De nem is lehetett ezzel dicsekedni! Mert olyan gyatra tanítás talán sehol sem volt.

Össze-vissza tanítottak tanítónők olyan tárgyakat is, amikhez annyit értek, mint a hajdu a harangöntéshez.

A rajztanítóra, nyelvészre ráfogta az igazgatóság, hogy azok számtant is képesek tanítani.

A „fűika“ ismeretlen régióba szökött az iskolától.

A „tananyag“ csak részben lett földolgozva, úgy, hogy a növendékeknek az a szerencséje, miszerint itt folytathatják tanulmányaikat, mert ha máshová, más iskolába mennének el, bizony Isten aligha furcsán nem járnának.

De mit beszélünk ezekről a dolgokról. Nem érdemes róluk beszélni. Hiszen tudja mindenki. Sőt többet is tud.

Tudja azt is mindenki, akinek az ugynevezett „Értésítő“ a kezébe került, hogy az nem a kaposvári polgári leányiskolának, hanem a kaposvári „Erzsébet-körnek“ az értesítője.

Talán az intézet igazgatónője azt hiszi, hogy annak felállításával mindjárt „Erzsébetrend“ is jár.

Pedig hát ez nem úgy van ám! Az „Erzsébetrend“ elnyeréséhez „Képesítés“ is kell, nem úgy mint az intézeti igazgatósághoz.

Igazgatónak könnyű lenni. A hivatal mehozza a képzettséget. Ha jól, ha rosszul. Az már mindegy. Nem az igazgató baja az, hanem az intézeté. Arra meg ne legyen senkinek gondja.

Nem elég az „Erzsébetrend“ elnyeréséhez a színészkedés. Nem a koncert. Sőt még a szülők és emberbarátok pumpolása sem. Ez csak ahhoz elég, hogy a jövedelmén protekciós alakok nyaralhassanak. A szegények — ha rá vannak is szorulva, — azoknak „Juss.“

De megteremt a színészkedést, a nagyra-vágyást, a növendékek fogékony lelkében; ront és nem javít.

De úgy látszik ez jobban tetszik az igazgatóságnak, mint a tanítás.

Mondunk rá példát is!

Egyik jelesebb tanítónője az intézetnek — állítólag — a mult iskola év végén kijelentette, hogy „ez évre nem veszi át a növendékek azon részét, a kik a mult évben más osztályban tanultak, mert azok nem tanultak semmit.“

Ugy-e ez szép dolog! Örülhetnek neki a szülők! Örülhetnek a növendékek is! Pedig hát érzik, hogy ők nem okai. Ők tanultak volna, csak lett volna aki őket tanítsa.

Az ilyen iskoláért, ahol tanítás helyett „Erzsébet-köri“ előadások tartatnak, szép, elmés szindarabok, szép énekszóló és szavatelatok mellett nem „Erzsébetrend“, hanem már régen kiérdemelt „Nyugalom“ jár az igazgatónak.

Talán majd nem is késik!

Ma már modern tanerők és modern, a kor szellemének megfelelő igazgatók kellene.

Úgy bizony!

No de majd még folytatjuk.

Sapristi.

T Á R C A.

Tábori élet.

(Korrajz.)

A táborzás a 16 és 17 századokban a legelőkelőbb mulatságok közé tartozott, és épen azért mindenki, aki csak számított a társaságban, résztvevett a tábori életben. Annira ment az a dolog, hogy a svédek pld Morvaországban csodálkozásukat fejezték ki a fölött, hogy Rakócy György táborában annyi vén ember van. A régi magyar, mint aki jó asztalhoz, sok cselédséghez van szokva, ide is roppant készütséggel indult.

Bethlen Miklós az 1691-iki táborozáshoz a következő készütséggel ment: Vitt öt társzekeret nyolc-nyolc ökörel, két más társzekeret nyolc-nyolc loval, hatlovas hintót, két hasas lovat, az egyiket szakácsa, másikat pohárnoka számára, ezen kívül hat paripát, mindössze negyven főből álló cselédséget.

Saját és emberei élvezésére vitt egy sereg vágómarhat és juhok, szitált lisztet, borsót, lencsét, sőt kását, füstölt húst, feles száraz csukát, szalonnát, turót, vaját, mézet, ecetet, sódart, petrezselmet, zsályát, tárkonyt, szárazított murkot, fenyőmagot, aszagyümölcsöt, e mellett egy kis patikaladát, melynek tartalmát szintén előszámálta. Vitt italul néhány hat vedres átalagban bort emellett egy pince tokot, hat fa és annyi üveg-palackot, hogy egy átalagot palackokra huzhatott, mely utóbbiakat a helyszínén földbe ásata és vízzel locsoltatta, hogy az ital mindíg hűvösen kaphassa. Sütőt is vitt, és földbe ásott kemencében fehér cipót is mindig friesen süttetett.

Vonulás közben, mint feljebb láttuk, korán, ha lehetett jó víz mellett és dombok oldalán szerettek megszállani. A szállásmesterek előljárva, lezálló helyet választottak, és arról, ha idejük engedte térképet is készítettek.

Az elfoglalt tér közepén a fejedelmi vagy fővezéri sátor. Ez a többinél magasabb.

Innen lehetett, hogy Báthory Zeigmond oláhországi hadjárata alkalmával, sátrára a hegytetőről sas szállott. A fejedelmi sátor mögött bizonyos távolságban az udvartartás, a konyha sátrai állottak. A hadak a vezéri sátrat kerekén vevék körül, homlokzata előtt vannak az ágyuk, az ágyuk előtt tágas ut, melyen át a vezér és tábor hamarjában kibocsátkozott.

Amint megszálltak a lovakat főre bocsáták, kipányvásták s azok gyakran oly trefákat idéztek elő, mint Szerencsnél is, hogy valamitől megijedtek, szétfutottak és a tábort majdnem eltiporták. Meggyúltak a tábori tüzek, elésztek a palackalaku tábori tüzhelyeket, milyen a Pesti muzeumban van a mohácsi vész idejéből, a hordókat csapra verték, kezdődött a zene és a vacsora. A főstrázsamester körüllovasolta a tábort kiállította az örök sátra elé kopjára égő lámpát függesztett, hogy rálatáljanak, ugyanott szolgálja egy zablázott paripát tartott készen.

Ha törőkség volt jelen az külön szállt táborba. A főszerdár, főparancsnok a fejedelem

Viskovszky János
műkertész
== Kaposvárrott. ==

Ajánlja
dusan
felszerelt

faiskoláját,

magánosoknál parkirozásokat, fásításokat és minden a kertészeti szakmába vágó munkátfatokat.

Csokrok és koszorúk a legszebben és legjutányosabb áron készítetnek és szállittatnak.

Célja jó, szolid és olcsó kiszolgálás.

A közönség szíves megrendeléseit kéri.

jótállván az oltvány faji minőségéről is. Ajánlja rózsá és egyéb virág-kertészeti. Elvállal uradalmaknál és

H I R E K.

— **Zrinyi-ünnep.** Ez évben is kegyelettel ünnepelte meg Szigetvár hazafias polgársága Zrinyi Miklós és hős bajtársai eleseténék évfordulóját. Más években tödultak vármegyénk polgárai a vidékről és mindenfelől, máma már azonban az igazi honfiai hala kezd kialakulni a szivekből. Így azután csak annyit mondhatunk, hogy az Szigetvár városánál szűk családi körben folyt le. Az ünnepi beszédet Pete Márton dr. kaposvári ügyvéd, a rendezőség által fölkért ünnepi szónok tartotta. A templomban requiemet és utána egyházi emlékbeszédet Marton Sándor pécs-budai külvárosi kaplán mondott.

— **Gomba mérgezés.** Nem csak nálunk Kaposváron, hanem a vármegye egyéb vidékein is napirenden vannak a gombamérgezések. Legutóbb, — mint szigetvári tudósítónk értesít, — Walde Lajos szigetvári városbíró és családja lett a gombától megmérgezve. A gyorsan előhívott orvosi segély mentette meg a családát. Itt szűkebbeknek tarjuk megjegyezni, hogy a gombamérgezés veszélyét nagyban elhárítja, ha a gombát megfőzés előtt jól leforrázzák, a forró víz a gombára tapadt mérges állapotát és egyéb mérges anyagokat lemar és a mérgezés veszélye elmúlik.

— **Lopás.** Lengyeltóti István rovott multu napszámú ember, a szigetvári 'Zrinyi' vendéglőben alkalmazásban volt Pandur Gyula ruháit, mintegy 30 korona értékben ellopta. Följelentették a szigetvári kir. járás-biroságnál.

— **Fizetés képtelenség.** Weisz Jakab barcsi bejegyzett kereskedő, a kereskedői vendégszerveletnek fizetése képtelenségét bejelentette.

— **Betörés.** Andik Daniel 40 év körüli gazdasági munkás ember Gerő Ferenc istvádi lakos földműves gazda házába betört, és annak szekrényéből 287 korona készpénzt ellopt. Mikor ezután így dolgot jól elvégezve gondolta, megszökött és azóta nyoma veszett. Följelentésre a kaposvári kir. törvényszék vizsgálóbírája körözését elrendelte

és megtalálás esetére elfogatási parancsot adott ki ellene.

— **Elfogott pénzhamisítók.** Oly sürűen jöttek forgalomba megyénkben az utóbbi időben a hamis 5 koronások, hogy a hatóság már-már a legszigorubb eszközökhöz volt kénytelen nyulni, remélve, hogy sikerül lerántani a leplet a hamispenzt gyártó banda tagjairól. A szigorú nyomozás végre is eredménnyel járt s Bérés Ferenc szigetvári járásörmesteré az érdem, ki éjjelt, nappalt nem kimélve, nyomozott a tettesek után, míg nem faradhatlan buzgalmát siker koronázta s augusztus 28-án sikerült őket éppen munkaközben elfogni. Az eset részletei a következők: A csendőrség arról nyert értesítést, hogy Kálmán István zádori lakos hazában az éjj késő óraiban nap-nap után gyanus zörejt hallatszik. A hír hallatára Bérés Ferenc járásörmester megjelent Zadorban Kálmán István lakásánál s ott a gyöngyösmelléki csendőrség 3 tagjával lesben állt. Miután úgy éjfél tájban a lesben álló csendőrök a szobából lassu, gyanus zörejt hallottak, a lakásba hatoltak s ott éppen pénzgyártáson fogták a ház tulajdonosát Kálmán István és Bagó János zádori lakost. A meglepődött hamispenzt gyártók szó nélkül beismerték, hogy már hosszú idő óta gyártják a hamis ötkoronásokat s azok közül már nagyobb mennyiséget a kőbör cigányok után forgalomba is hoztak. A csendőrség a nagyobb mennyiségű kész hamis ötkoronás és az öntvények elkobása után az esetről a szigetvári járásbíró ságnál tett jelentést.

— **Beküldetett.** Axon társadalmi bajok közül, melyek hazánk kulturáját, népünk egészségét és anyagi jólétét veszélyeztetik, első sorban áll az alkoholizmus és így mindenkinek, kinek hazánk kulturája és a nép jóléte szíven fekszik, kötelessége az ezen népbetegség ellen indítandó küzdelemben részt venni. A magyar társadalom is kezdi belátni, hogy az alkoholelleses küzdelem nem egyes idealista rajongók utópiája, hanem egy fontos és nagy jelentőségű szociálhigiénikus probléma, melynek megoldásában részt venni egyaránt kötelessége az államhatalomnak és a társadalomnak. Mutatja ezt tisztán az az érdeklődés, mely

néhány év óta az alkoholkérdés tudományos oldala iránt mind szélesebb körökben észlelhető. Hogy ezen érdeklődést kielégítse az Általános Közjótékonyági Egyesület alkoholbizottsága, elhatározta, hogy f. évi okt. hó 5., 6. és 7-én a fővárosban tudományos alkoholelleses tanfolyamot létesít, melyre az érdeklődőket ezennel meghívja. A tanfolyam munkarendje a következő: okt. hó 5-én: d. u. 6 óra, dr. Entz Géza egyetemi tanár: Az alkoholkérdés biológiai szempontból. D. u. 7 óra, dr. Korányi Sándor egyetemi tanár: Az alkohol, mint kórokozó. Okt. hó 6-án: d. u. 6 óra, dr. Stein Fülöp: Alkohol és agyműködés. D. u. 7 óra, dr. Baumgartner Izidor koronaügyész-helyettes: Alkohol és bűntettek. Pkt. hó 7-én: d. u. 6 óra, Rosenberg Augustus tanár: Alkohol és iskola. D. u. 7 óra, Gieswein Sándor országgy. képviselő: Az alkoholkérdés szociálpolitikai jelentősége. Az előadások a Társadalmi Múzeum előadási termében (IV., Mária Valéria-utca 12.) tartatnak meg. A tanfolyamon való részvételi díj 3 korona. Közhasznú és kulturegyesületek, valamint a munkásegysületek hivatalos kiküldöttjei, továbbá tanárok, tanítók és főiskolai hallgatók, kellő igazolás mellett, ingyenes jegyben részesülnek. Felhívjuk mindazokat, kik hivatalos állásuk, vagy társadalmi működésüknek fogva a közegészségre, a népnevelésre és a népművelődésre befolyással bírnak, hogy ezen tanfolyamon minél nagyobb számban vegyenek részt. A tanfolyamban résztvevők részére, jelentkezésük és a részvételi díj beküldése esetén, mérsékelt vasuti jegyet eszközölünk ki. Jelentkezések az Általános Közjótékonyági Egyesület titkárához dr. Lányi Márton urhoz (VI. Eötvös-utca 8.) intézendők. A tanfolyamot előkészítő bizottság nevében: gr. Csáki Albiné elnök. Lukács György alelnök.

— **Pesti Hírlap.** A legelterjedtebb politikai napilap a Pesti Hírlap, amelyről tehát joggal mondhatni el, hogy legkedvesebb lapja a közönségnek. Három évtized óta hirdeti a szinmagyar radikális nemzeti politikát, teljesen függetlenül pártoktól és kormányoktól. Nagy elterjedését első sorban ennek köszönheti. De ezenfelül annak is,

lévén, fegyelme alatt állt az egész tábor. Szentdemeter napján október 26-án tul a törökök bugyogója vékony kezdett lenni, haza készültek, s ha szerdájuk bele nem egyezett, mint Hódoltnál, sátrát nyakába vágta. Kézzel később Gálgnál szintén azt akarták produkálni, azonban Bethlen Gábor dobát ütött a lázongó török tabort magyarjaival körül véteti néhány agának gombját előtűti.

Mikor Erdély állt szemben Magyarországgal, akkor tul is, innen is magyarok lévén, az ellenséges felek gyakran érintkeztek traktáltak. Erdekes jelenetek folytak így le.

I. Rakóc György 1644-ben a Hernád partján, a császáriak pedig Szendrő váránál táboroztak. Eszterházy Miklós nádor alkudozni akart Rakóccal, s e végett a fejedelem Kemény Janost hozzá küldi.

A Nádor az értekezlet folyamán egyszer keményen kikelt a fejedelem ellen, kit utószótágyából csufolt úzve, Kocsis Györgynek mond. Kemény e kifakadásra ott akarja

hagyni a táborni, a nádor azonban utána megy és békítőleg szól.

— Uram, a névad Kemény, azért ugy keménykedjél, s urad szívét ugy keményítsd meg, hogy magatokra veszedelmet ne hozz.

Mire Kemény e szavakkal válaszolt:

— Nagyságod is jól meggondolja, hogy ketten vagytok az urammal, kikre a magyar nem eteszei néznek, ti tarthatjátok és veszthetitek el, ha egyenlenségek miatt veszedelem éri, ti vagytok felelősek.

Ebéd és vacsoránál Keményt szörnyen etették és itattak, szerencséjére nem volt szokása, hogy napjában kétszer borozzék, vendégszeretettel csak ki akartak játszani, mert hajnalban, mikor távozott, Esterházyék tábora már utban volt Rakocz felé.

Az ilyen trakták következtében néha fegyverszünetet tartottak, hogy jobban alkudozhassanak. Ilyenkor kezeseket adtak egymásnak, vagy amint mondani szokták, zálogot váltottak.

Ilyenkor az egész sereg ünnepélyes sorban állt, az ellenség szemben szintén ezt

tette, erre mind a két rész zálogja egyszerre kilovagolt, a távolság közepén találkoztak, kezét szorítottak s azzal mindkettő az ellenség táborban merült el.

Néha unalmukban arra a gondolatra jöttek, hogy egyik táborból kiállt valaki s felszólította a másik tábor vitézeit, hogy aki biztatja magát álljon ki vele szalkardra. Ilyenkor a két sereg harci sorba állt, s ökölvíadalra vagy kardmérkőzésbe bocsátkoztak.

De vége volt a tréfának is, ha a döntő percek bekövetkeztek. Ilyenkor egymásnak hányták a cseleket, éjjel maguk között sereget loptak ki, s másnap nagy dob, törőkap és trombitaszóval hozták ismét maguk közé, mintha új seregek jöttek volna, vagy eloltak a tábori tüzet, mintha elmenekültek volna, ha ilyenkor az ellenség elég könnyelmű volt őket üzőbe venni, keresztűz közé jutott.

Szóval a régi nagy magyaroknak tábori élete igen változatos volt, és ha nem is küzdöttek fekete-sárga zászló alatt, mégis nem egy diadalm emléke fűződik hadi tetteikhez.

ENERGIN

EGY EGÉSZ DOBOZ ÁRA 2.50 K.

Kapható a gyógyszerárakban, de biztosan az
ENERGIN VÁLLALATNÁL PÉCSETT,
mely 6 dobozt bérmentesen szállít.

Leghathatósabb és legizletesebb hízoló és vértisztító szer!

Számos előkelő orvostanár és szaktekintély által kitűnő eredménnyel kipróbálva.

Gyermekeknél: Siettetni a járást és fogzást, eloszlatja a mirigyeket és az ótvart — biztosítja a csontok és izmok ép fejlődését — javítja és rendezi az emésztést.

Felnőtteknél: Utólérhetetlen vérképző, gyengéledőknél erősítő és mirigy-
oszlító szer — mellbajosoknál megszünteti az izmódást és elősegíti a gyógyulást.

hogy mint a legnagyobb magyar napilap oly változatos tartalommal jelenik meg naponta, amely magában alkalmas a magyar közönség főzöttabb érdeklődésének felkeltésére. E tekintetben a »Pesti Hírlap« nem riad vissza sem szellemi munkától, sem a legmesszebbmenő anyagi áldozatoktól, az lévén célja, hogy egy oly lapot adjon olvasói kezébe, mely úgy irodalmi, mint laptechnikai szempontból a legmagasabb igényeket is kielégítse. A július 1-én kezdődő új évnegyedben két nagyon érdekfeszítő regény fog a Pesti Hírlapban megjelenni; sport- és sakk-rovata, valamint elismerten kitűnően szerkesztett hírvárosa lehetőleg még bővebb lesz, távirati tudósításában a világ összes nagyobb eseményeit azonnal közli; az Esti Levelek, Szerkesztői Üzenetek, Kis Komédiák és Vegyesek rovata régi kedvence az olvasóközönségnek és fő vonzóereje a lapnak. Aki egész éven át előfizet a lapnak, ha csak negyedévenként vagy havonként fizet is elő, számot tarthat a Pesti Hírlap nagy képes naptárára (karácsonyi ajándékul) és kedvezményes áron rendelheti meg a Divat-Szalonná című kitűnő divatlappal. A Pesti Hírlap előfizetési ára negyedévre 7 korona, 2 óra 4 korona 80 fillér, egy óra 2 korona 40 fillér. A Divat-Szalonnával együtt negyedévre 9 korona. A kiadóhivatal címe: Budapest, V., Váci-körút 78.

Közgazdaság.

A szentimrei m. kir. földmívelőiskola kertészetében a gyümölcs, gazdasági- és díszfa, díszcserje, szőlő és fűzdugvány eladása előre láthatólag november hó elején fog megkezdődni és bezárólag december hó 15-ig tart. Ez irányú megkeresések az iskola igazgatóságához intézendők.

Tavasszal csak a december hó 15-ig megrendeltek lesznek kiadva.

ÜSÁRNOK.

Allatok tudománya.

(Természettudományi csevegés dr. Jelenffy Edétől.)

Alig van a földnek része, mely természeti kincsekben annyira gazdag lenne, mint a Hátsóindia és Ausztrália között fekvő Celebes szigete. Mégis feltűnően ke-

sen foglalkoznak e sziget növényi és állati világának kikutatásával, úgy hogy valóban rendkívül nagy hiány az a francia nyelven a minap megjelent mű, melyben a svájci honosságú Sarasin fivérek 1898. évben volt celebesei tartózkodásuk eredményeit írják le.

Augusztus havában léptek először a szigetre. Reggel csupán zöld koronás fakakt láttak, de a mint a nap előre haladt égi útján, oly arányban kezdett körülöttük is minden fa fehéredni, illatozni, estére pedig az egész természet hófehér virágkőntösbe rejtőzött. Pedig e virágok nem a fa virágai voltak, hanem azon millió és millió orchideák, mely egyetlenkedő parasitaként fészkelődik be a fák lombkorájába. Reggelre kelve már híre hamva sem volt a fehér, illatos mesének, parányi szálakká zsugorodtak össze a néhány órával ezelőtt még kábitva pompázó virágok.

E paradicsomot délben zöld és arany színben pompázó pillék észrei szeltek keresztül, a Papilio blumei gyönyörű, tarka példányai, alkonyattal pedig repülő kutyák keltek szárnyra, villogó, kénysarga szemű, zöld szárnyú kísértetek, melyek nappali alvásuk közben, a levél zöldjével teljesen egyező zöld színűk folytán, teljesen rejtve vannak a kutató szem elől.

Ily környezetben töltött a két tudós néhány boldog hónapot, melynek legzámottebb tudományos eredménye egy hangyafaj különös működésének leleplezése volt.

Több ízben feltűnt ugyanis tudósainknak, hogy gyakran a legkisebb szellőcske is a közeli mangrove fákról karvastagságu, különben teljesen ép és zöldelő ágakat tör le. Behatódó vizsgálat után arra a tapasztalatra jutottak, hogy a törés oka az, hogy valamilyen hangyafaj, a csontkeménységű fát teljesen keresztülfurja és valóságos kálakká faragta ki.

Kiváncsiak lévén e hangyák működésére, hosszas kutatás után igen meglepő tapasztalatokra tettek szert.

Kisült, hogy e hangyák fészke a közeli bokrokon keresendő. Az a számtalan, göngyöleggő összeragasztott levél ugyanis mely e bokrokon volt látható, mi egyéb sem volt a hangyák bölcsőjénél. Igen ám, de miképpen sikerült e hangyáknak legyőzniük azt a kettős nehézséget, mely e bölcsők elkészítésénél eléjük tornyosult, t. i. hogyan szerkeszték e célra ragasztó anyagot és ha már ilyenre szert is tettek, mily módon hajtották össze a levél két peremét, hogy az összeragasztható legyen. Néhány napi

megfigyelés mindkét kérdésre megadta a választ.

A hangyák sűrű rajban állottak a kiszemelt lével alá, mely gyakran 1—1, 1/2 méternyi magasan lebegett a föld felett. Ha elegendő számban összegyűltek, a cirkuszokban piramis néven ismeretes tornászai mutatvány véghezviteléhez fogtak. Rétegenként csoportosultak egymás határa, legalul ezerszámra, azután pedig egyre kevesebben, 40—50 centiméternyi magasságban már csak egy-egy vállalkozó akadt, mely merőleges felemelkedés, tartotta csápjaival a következő hangyát. Mikor a legfelső a kérdéses levelet elérte, azt állkapcsaival jó erősen megfogta és akkor az egész halmaz lassan-lassan összeomlásnak, egybeolvadásnak indult, miközben hatalmas erővel huzta lefelé magával a levelet is. Micsém volt most már könnyebb az ezernyi hangyának, mint a levelet összehajítani, úgy hogy két pereme érintkeztek.

Még mindig hátra volt azonban a ragasztóanyag szerzésének gondja, melyvel tudvalevőleg a hangyák nem rendelkeznek.

Ez azonban a derék rovaroknak nem okozott valami nagy fejtörést. Egynehányan elsiettek és szinte diadalmenetben hozták magukkal egy-egy fehér, henger alakú valamit, melyet a levél széléhez tartva, csápjaikkal mindaddig csiklandoztak, míg valami enyvszerű nyúlós folyadékot nem eresztett ki magából. Ez a fehér henger pedig a hangya tulajdon bábja volt.

Természetes dolog, hogy mégis hosszabb idő telt el, míg a bábokat elhozták, a leveleket bekenték, de meg azután a levél szélét, ragasztás után nem is lehetett mindjárt eleresztetni, mert bizony az ruganyosságánál fogva csakhamar szétpattant volna. Így tehát egy csomó hangya órák hosszat mozdulatlanul tartotta leszorítva a levelet, anélkül azonban, hogy ezen idő alatt a legkisebb szükségét is szenvednék. Egy csoport kolléga ugyanis semmi-egyéb nem foglalkozik az alatt minthogy a közeli mangrove fákra futkos fel (lehet egy ilyen fa vagy 30 méter magas), a rajta levő leveleket megfaji és a mennyei levél visszasietve, a már-már lankadó munkásokat megeteti.

Ha a fentebb leírt folyamatot gondosan átolvassuk, nem tagadhatjuk meg elismerésünket és bámulságot a zseniális kis lényektől, a melyek valóban sok mértékűt megszegyenítő tudással fognak oly munkához, melyek első tekintetre szinte kivihtellennek látszik.

Elektrotechnikai-Szakiskola

Laboratoriummal és tanműhelylyel egybekötve. — Szakiskola a teljes elektrotechnika és géptan számára.

POZSONY Valleru-utca 14. szám.

Folyó évi szeptember hó 3—6 között vannak a beiratások az I. id. szakba oly tanulók számára, kik

Elektrikusoknak (gyári hivatalnokok stb.)

akarják magukat úgy elméletileg, mint gyakorlatilag (2 évfolyam alatt) kiképeztetni.

Felvételi kor: 14-től 24 évig. Képzettség: 3—4 közép vagy polgári iskola, kereskedelmi vagy ipariskola.

Az elektromos erő állandóan növekedő alkalmazása, erőátvitel és világítási célokra, továbbá kémiai gyárakban stb. stb. a t. szülők (gyámok) nézve ajánlás teszi fiaikat (gyámfiakat) fentnevezett intézetbe való beiratkozás által ezen ép oly szép, mint reményteljes pályára küldeni. Jelentkezni mindennap lehet. Az intézet internátussal egybe van kötve.

Kívánatra az igazgatóság prospektust küld és kérdezősködésekre postafordultán felel.

Az igazgatóság.

A **Bélavár** községben levő
 uradalmi
korcsmahelyiség
 1909. évi április hó 14. napjától
 kezdve **6 évre bérbeadó.**
 Bővebbet
 a Háromfa-zsitvai bérgazdaságnál
VIZVÁR.

Jutányos áron
 felvételnek
hirdetések
 a kiadóhivatalba.

A MEZŐGAZDASÁGI IPAR-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
 kaposvári béruradalma

folyó hó 8-tól kezdődőleg eladásra bocsájt

jó minőségű csemegeszőlőt

kilogrammonként 50 filléres árban.

Előjegyzéseket elfogad a béruradalom kaposvári irodája.

Lengyeltótihoz közel fekvő „Baráti“-szőlőhegyen
egy teljesen ujonnan épült ház

nagy földdel, szőlővel és gyümölcsösrel szabad kézből családi
 körülmények miatt **azonnal eladó.**

Bővebb felvilágosítást nyújt:

HORVÁTH PÁL tulajdonos
 Baráti-szőlőhegy.

Levélcím: **HORVÁTH PÁL** Lengyeltóti poste rest.
 Tudakezódni a lengyeltóti-i állomásfőnök urnál is lehet.

Teljesen kipróbált,

minden tekintetben kifogástalan
 használt IV-es számú „YOST“-író-
 gépet, utolsóelőtti modellünk, ajánl-
 juk 300 koronaért, esetleg részlet-
 fizetésre is. Új, X-es számú gépünk
 ára 600 kor. 5% pénztári engedmény.

A „YOST“ írógép
 nem szalagos gép,
 minek következtében írásának tiszta-
 ságát más gép utol nem érte. Mind-
 két gépet bemutatjuk az ország
 bármely részében vételkötelezettség
 nélkül. Bővebbet

„YOST“ írógép p.-t. Budapest,
 VII., Erzsébet-körút 9-II. (New-York palota.)

Káldor M. igazgató.

„Keleti pályaudvar“ nagyszálloda
 Budapest, VII. ker. Thököly-ut 18.

Telefon 64-57.

Telefon 64-57.

A keleti pályaudvar indulási oldalán. A legnagyobb komforttal beren-
 dezve Szobaárak 2-40 koronától kezdve, villanyvilágítással együtt. —
 Utazóknak 20 százalék engedmény. Posta és távirda a házban. Minden
 oldalról villanyos közlekedés. Tulajdonos: **Hersch Samu.**

BUZIÁSI PHÖNIX
ÁSVÁNYVIZ
KITÜNŐ HATÁSU VESE- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL.
 Szénsavdus, kellemes, savanykás ízű, vasmentesített,
rendkívül üdítő asztali viz.
 Üdit, gyógyít. Orvosilag ajánlva.
 Ivógyógymódrá használva, vese- és hólyagbajoknál, a veseme-
 dence idült hurutjainál, húgykő- és tövénképződésnél, a lég-
 utak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatá-
 sunak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:
Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdön.



4 miniszteri jóváhagyás.

1. A berlini földm. miniszter urtól 1906. február 20.
2. A kopenhágai belügyminiszter urtól 1906. december 20.
3. A hesseni nagyhercegségnél a belügyminiszter urtól 1907. május 13.
4. A berlini földm. miniszter urtól 1907. október 15.

„RATIN”

mint legbiztosabb

egér- és patkányirtó-szer

van elismerve. — Több külföldi polgári és katonai hatóságok elismerése.

- 1 adag patkánybacillus 3.— kor.
1 „ egérbacillus 1.80 „

Prospektus kívánatra ingyen.

Nagyobb területen az irtást garanciával elvállalja

„RATIN” bakteriológiai laborató-részvénytársaság magyarországi vezérképviselője és egyedűrsusa

HAAN BÉLA

BUDAPEST,

VII. ker., Rottenbiller-utca 26/24.

Szépítő-kurát

végezhet mindenki odahaza,
ha egy dr. JUTASSY-féle készletet beszerez.

Ilyenek:

Bőrápoló-készlet a normális, ép, tiszta arc bőr szépségének ápolására és megőrzésére; száraz, sönörös, durva, hámló, feszülő, viszkető, hervadó bőrre; ráncok és libabőr ellen.

Bőrgyógyító-készlet fényes, zsíros, pórusos, atkás (mitesszerek), pattanások (vimmerlis), eres, vörös arc, vörös orr, vörös kéz, fagyási foltok és izzadás ellen.

Bőrtisztító-készlet elsárgult, lebarnult, napsütött arcok fehéritésére, szepő és májfolt ellen.

Bőrhámlasztó-készlet lencsefoltok, tag pórusok, pattanásnyomok, rózsapattanás (rosacea), bőrkeményedés, borvirág, himlőhely és sebhely ellen.

Hajgyógyító-készlet hajkorpa, hajhullás ellen és a kopaszodás meggátolására.

E készletek föl vanna szerelve a megfelelő szappannal, a szükséges kozmetikai eszközökkel és szerekkel, melyeknek biztos hatását 1892 óta ezer és ezer arcon tapasztaltuk és a melyeknek ártalmatlanságáról az intézet főorvosa Jutassy József dr. kozmetikus bőrgyógyász, egészségügytanár kezesezik, kinek receptjével szerint a szerek készülnek. A kiérdemelt használati utasítás alapján mindenki sikerrel kezelheti önmagát azon szépség-hibája ellen, melynek megfelelő készletet beszerez. Jutassy dr. „Szépségápolás” című könyve minden készlethez mellékelve van.

Minden egyes készlet ára 5 korona.

Készíti és elárusítja személyesen vagy posta útján a

Kozmetikai Gyógyintézet elárusító osztálya

Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 4. I. emelet.

Kapható vagy megrendelhető az intézetben kívül minden gyógyszerárban. — Főraktár: Török József gyógyszerára Budapest, VI. kerület, Király-utca 12. szám.

Pollitzer Sérvambulatorium.

Nyilvános orvosi rendelő intézet sérvbajosok, ferdénntöttek és amputáltak részére.

Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 8. (Félemelet)

Az intézet szakorvosa bárkinek teljesen díjtalanul rendelkezésére áll. Az orvosi vizsgálat igénybe vétele vásárlására nem kötelez.

Orvosi ellenőrzés, mérsékelt árak.

== Egyéni speciális kezelés. ==

Szabadalmazott sérvkötők már 5 koronától feljebb. Vidéki rendelések az intézet szakorvosa által lelkiismeretesen felülvizsgálatnak és pontosan és legnagyobb titoktartás mellett eszközöltetnek. Higiénikus cikkek a legfinomabb minőségben, orvosilag ajánlva és sterilizálva. Feltétlenül megbízhatók. Tucatonta kény 2—16 koronaig.

Ugyanott Jelent meg „Az ember egészsége” című orvosi mű, mely kizárólag a sérvbajjal, annak ellenszereivel foglalkozik. E munkát bárkinek díjtalanul és zárt borítékban küldi meg az intézet igazgatója.

15—52

≡ Gazdáknál, ≡
uradalmakban

jól bevezetett

képviselőt

keres

elsőrangú, nagy erőtakarmánygyár.

Megkeresések, referenciákkal együtt,

„Takarmány 16290” sz. a.

Schwarz József

hirdetési irodájába

BUDAPEST, Andrásy-ut 7.

intézendők.



Stock Cognac Medicinal

szavatolt valódi borpárlat

CAMIS és STOCK

gőzpárolótelepéből

BARKOLA.

Cognac gőzfőzde állandó hivatalos
vegyszeri ellenőrzés alatt.

Kapható minden jobb üzletben.